

1. W wypadku poselskiego projektu musi dziwić, że to posłowie występują z inicjatywą ustawodawczą, aby zwiększać ukryte zadłużenie państwa za pomocą „transferu” nieopłaconych bieżących kosztów uzasadnionych na kolejne lata, w bliżej nieokreślonej przyszłości. Zwłaszcza, że posłowie którzy podjęli inicjatywę, aby przedsiębiorstwo obrotu gazem mogło do swojej taryfy wprowadzić tylko część kosztów uzasadnionych – z możliwością przeniesienia nieopłaconych kosztów do taryf w następnych okresach (taryfowych) – nie zdają sobie najprawdopodobniej sprawy z jej rozległych, destrukcyjnych konsekwencji.

2. Konsekwencją najpoważniejszą i praktycznie natychmiastową (bo realizującą się potencjalnie w ciągu kilku kolejnych miesięcy) będzie pełna monopolizacja sprzedaży gazu do odbiorców końcowych. Przedsiębiorstwa poza państwową grupą GK PGNiG (72% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy PGNiG w rękach ministerstwa MAP, 83% sprzedaży gazu do odbiorców końcowych) nie są w stanie podjąć „gry hazardowej” wprowadzonej przez ustawę o zmianie ustawy Prawo energetyczne (jeśli wejdzie ona w życie).

3. Złagodzenie za pomocą procedowanej regulacji prawnej bieżącego „ból” związanego z podwyżkami cen gazu na rynku krótkoterminowym (sięgającymi 500%) wyda jeden owoc (zatruty). Będzie to eliminacja wpływu sygnałów rynkowych na niezbędną transformację energetyki (w kierunku umożliwiającym zwiększenie jej efektywności ekonomicznej). W szczególności zablokuje transformację TETIP we wszystkich trzech wymiarach: społecznym, gospodarczym, środowiskowym. Dalej, przyspieszy łatwość przenoszenia bieżących kosztów uzasadnionych w przyszłość, tym samym osłabi kryterium kosztów uzasadnionych (łatwiej będzie zwykłej nieefektywności nadać rangę kosztu uzasadnionego). Wyeliminuje (na krótki czas) potencjał rynków elektroprosumenckich i tym samym zdynamizuje potencjał spirali inflacyjnej. Zdynamizuje pogarszanie się bezpieczeństwa energetycznego (rozumianego zgodnie z ustawą Prawo energetyczne). Jednocześnie będzie postępować procesowe ujawnianie się znaczenia potencjału odporności elektroprosumenckiej (rozumianej zgodnie z koncepcją ustawy Prawo elektryczne).

4. Tym samym będzie się poszerzać i zwiększać zrozumienie wagi pozostania Polski w UE i wagi działania na rzecz wzmocnienia Agendy 21 (przyjętej przez 179 krajów na II Konferencji w Rio de Janeiro, 1992). Włączenie się Polski w unijny program odbudowy i odporności – realizowany już przez dominującą większość krajów członkowskich UE – przestanie być polem gry politycznej. Podobnie, jednoznaczne przyłączenie się w ramach konferencji COP do krajów rozwiniętych stanie się dla Polski interesem. Koniunkturalna zmiana statusu w kraj rozwijający się (COP 26), po to aby oddalić trud transformacji przełomowej (wygaszenia paliw kopalnych w horyzoncie 2050) okaże się historycznym błędem.

5. A to będzie oznaczało zwiększoną przydatność koncepcji TETIP. Ale potrzebne jest jeszcze efektywniejsze, od dotychczasowego, wykorzystanie na platformie PPTE2050 nadchodzącego czasu. W okresie od listopada 2020 do października 2021 nastąpiło ukształtowanie (ustabilizowanie) trójkąta krytycznych działań obejmującego koncepcję TETIP, drugą ustrojową reformę elektroenergetyki i Prawo elektryczne. Jego kształtowanie dokonywało się w trybie interakcji (nadażno-wyprzedzających) z polityką energetyczną (zarówno PEP2040 jak i operacyjnymi działaniami rządu oraz aktywnością ustawodawczą

parlamentu), a dalej z Krajowym Planem Odbudowy i Polskim Ładem. Trójkąt dalej trzeba dostosowywać do nasilającego się w Polsce kryzysu. Rodzi się jednak nowa krytyczna potrzeba.

6. Jest nią zmierzenie się z błędem poznawczym transformacji energetycznej, który ciążył nad konferencją COP 26. Mianowicie kraje rozwijające się (do których dołączyła Polska) zablokowały jednoznaczny zapis w protokole końcowym konferencji o wygaszeniu paliw kopalnych, w szczególności węgla, w horyzoncie 2050 (pozostał zapis o wygaszaniu, co i tak jest krokiem do przodu, chociaż daleko niewystarczającym). W świetle tripletu paradygmatycznego monizmu elektrycznego ten błąd jest do pokonania, a z pewnością jest możliwe, i konieczne, jego stopniowe osłabianie (zmniejszanie). Koncentracja wysiłku na platformie PPTE2050 na rzecz tego zadania w ciągu nadchodzącego 2022 roku będzie ważnym testem jej użyteczności. Przy tym uznaje się tu, że najskuteczniejszym sposobem eliminacji błędu poznawczego w Polsce będzie wskazanie efektywnych rozwiązań praktycznych na rzecz społecznej gospodarki rynkowej (czyli aktywizujących samorządy, elektroprosumentów, pretendentów-innowatorów z sektora MMSP). Nie jest natomiast dobrym rozwiązaniem (przeciwnie jest bardzo złym rozwiązaniem) poselska inicjatywa ustawodawcza w postaci projektu ustawy o zmianie Prawa energetycznego wprowadzającego destrukcyjny sposób tworzenia taryf gazu (druk 1674).

Jan Popczyk
15 listopada 2021